

Vájésev – József eladása

Vájésev Hetiszakasz tartalma וישב

Szakaszunkban — Vájésev (1Mózes 37-40.) — a fiatal József megutáltatja magát testvéreivel, akik halálhírért keltik és eladják őt vándor kalmároknak, akik Egyiptomba viszik, ahol házszolga lesz Potifár, a Fáraó egyik főembere házában. Közben Jehudá eltávolodik testvéreitől, önállósítja magát, megnősül és három fia születik, akik közül kettő meghal. József közben, Egyiptomban, emelkedik a ranglétrán, Potifár házában vezetője lesz, majd annak felesége szemet vet rá és amikor nem sikerül elcsábítania — megvádolja és börtönbe juttatja.

Jákob tizenkét fiával letelepedik Hebronban. Kedvence a 17 éves József, akire emiatt féltékenyek a bátyjai. József elmeséli bátyjainak két álmát, amelyben megjövendöltetik, hogy uralkodni fog fölöttük, s ezzel csak megnöveli iránta érzett utálatukat. – 1Mózes 37:1–11.

Simon és Lévi eltervezi, hogy megölik, de Reuvén azt javasolja, hogy inkább vessék egy gödörbe, mert az a szándéka, hogy később érte jön, és megmenti. Közben Jehudá eladja egy éppen arra tartó izmaelita karavánnak. A fivérek József köntösét egy kecske vérébe mártják, és megmutatják atyjuknak, ily módon elhitetve vele, hogy legkedvesebb fiát felfalta egy vadállat. – 1Mózes 37:12–36.

Jehudá megházasodik és három gyermeke születik. Az idősebb két fia egymás után elveszi Támárt, de mindkettő gyermektelenül hal meg. Ezek után, Jehudá vonakodik harmadik fiához adni Támárt. Eltökélve, hogy neki gyermeke lesz Jehudá családjából, az asszony prostituálnak álcázza magát, és magát Jehudát csábítja el. Jehudának tudomására jut, hogy a menyete teherbe esett, az após nyilvánosan is elismeri apaságát. Támár ikreknek ad életet, az

egyik Perek (Dávid király egyik őse), a másik Zerách. – 1Mózes 38.

József Egyiptomba kerül, ahol eladják Potifárnak, a fáraó udvari tisztjének. Potifár felesége szemet vet a jó kiállású ifjúra, és amikor József elutasítja közeledését, elhitei férjével, hogy a héber szolga megpróbálta elcsábítani őt, és ezzel eléri, hogy Potifár börtönbe vesse Józsefet. József hamarosan elnyeri a börtön őrének bizalmát, aki aztán rábízta az egész börtön igazgatását. – 1Mózes 39.

A börtönben József találkozik a fáraó pohárnokmesterével és sütőmesterével, akiket azért vették börtönbe, mert vétkeztek királyi uruk ellen. Mindkettő nyugtalanító álmot lát, amelyet József megfejt. József jóslatai beteljesednek, a főpohárnok azonban teljesen megfélemedezik Józsefről, és nem tesz semmit az érdekében. – 1Mózes 40.

שבת שלום

EMBERBARÁT HETILAP NAGY FŰVÁROS ZSINAGÓGA

ב"ה

Hetizakasz: Chanuka szombatja Vájésev (וישב)

Bizonyára ismeritek azt a gyerekek között népszerű vetélkedést, amikor azt vizsgálják, hogy ki a magasabb. Valljuk be őszintén, titokban a felnőttek is ezt csinálják, csak mást vetnek össze: kinek van több pénze, ki ért el nagyobb sikereket stb. Egy történet szerint két testvér, nevezzük őket **Zálmánnak** és **Sáloznak**, azon vetélkedett, hogy ki nőtt magasabbra. A versenyből Zálmán került ki vesztesen, miután kiderült, hogy egyértelműen alacsonyabb, mint **Sáalom**. Ekkor **Zálmán** fogta magát és egy gödörbe taszította a testvérét, majd lekiáltott hozzá: „**Én vagyok a magasabb!**”.

Apjuk, **Smuel rabbi**, aki mindezt az ablakból figyelte, megszólította őket. Egy mondatot mondott csak, de abból egy életre szóló tanulságot lehetett levonni: „**Ahhoz, hogy te legyél a magasabb, nem a másikat kell alacsonyabbra helyezni. Egyszerűen állj fel egy székre vagy mássz fel egy létrára!**”.

Pontosan ezt a gondolatot láthatjuk az olaj csodájánál is. Ahogy a dal szól: „**Egy kis korsó olaj nyolc napig kitartott**”. A kérdés az, hogy miként zajlott a csoda? Az egy napra való olaj hogyan éghetett nyolc napig? Továbbá, az a tény, hogy egy napig égett, teljesen természetes dolog volt, csoda csak az ezt követő hét napon történt! Miért ünnepeljük hát **chanukát** nyolc napon át? Erre már sok magyarázat született, melyek általában arra a következtetésre jutnak, hogy már az is csoda volt, hogy egyáltalán találtak tiszta olajat. A **Lubavicsi Rebbe** máshonnan közelítette meg a kérdést. Azt tanította, hogy a csoda nem az olajjal történt, hanem a tűzzel. Mindannyiunk számára ismert **Mózes** és az égő csipkebokor története, mely lángolt, de el nem hamvadt. **Bölcséink** szerint kétféle tűz létezik: emberi tűz (**alsó tűz**), melynek táplálékra van szüksége ahhoz, hogy égessen, és isteni tűz (**felső tűz**), mely anélkül képes égni, fényleni és meleget adni, hogy felemésztene az éghető anyagot. Ez utóbbi égett a csipkebokorban, mely így nem hamvadt el és ez a tűz volt az, mely a **chanukai** csoda során égett, de nem fogyasztott az olajból. Ezért loboghattak a mécsesek nyolc napon át.

Ebből egy fontos tanulságot vonhatunk le: Gyakran, túl gyakran, az emberek azt gondolják, hogy ahhoz, hogy magasabbak legyenek, a másikat lejjebb kell nyomniuk. Ahhoz, hogy a tűzük égessen, valamit fel kell emésztelniük. Ahhoz, hogy sikert érjenek el, másoknak veszteniük kell.

Ahhoz, hogy nyereségük legyen, másoknak veszteséget kell elszenvedniük. Ahhoz, hogy tiszteletet vívjanak ki, másokat meg kell alázniuk. Ahhoz, hogy náluk vásároljanak, a versenytársat be kell feketíteni. Több példára nincs is szükség, mindenki ért, mi a lényeg. Az olaj csodájából azt tanuljuk, hogy anélkül is elérhetünk magasabbra, hogy a másikat lealacsonyítanánk.

Hetiszakasz: Chanuka szombatja Vájésev (וישב)

A tűz anélkül is loboghat, hogy felemésztené bármit. Egyszerre kaphatunk és adhatunk tiszteletet, ahogy a Misna mondja: „**Kit tisztelnek meg? Aki megtiszteli a teremtményeket**”. Úgy is lehet szép nyereséged, ha közben a versenytársad is jól megél. Ezért kell kapcsolatban lennünk az **isteni** tűzzel, azzal a lelki tűzzel, mely mindannyiunkban jelen van.

Mindez igaz a férj és a feleség kapcsolatára is. **Bölcseink** így tanítják: „**Férj és feleség – ha kiérdemlik, az isteni jelenlét nyugszik közöttük. Ha nem érdemlik ki, tűz emészti fel őket**”. Héberül a **férj** איש, a **feleség** pedig אשה. Mindét kifejezésben ott találjuk a tüzet jelentő **ש** szót, a férj (is) **jud betűje** és a **feleség (isá) hé betűje** pedig együtt **Isten** egyik nevét adják ki.

Ezért mondják a bölcsek, hogy a férj és a feleség közötti tűz lehet **isteni** tűz, melegséget és lelkesedést árasztó, mely nem hamvaszt el semmit. Ez a jelentése annak, hogy „**ha kiérdemlik, az isteni jelenlét nyugszik közöttük**”. A házaspár tagjai között éghet azonban pusztító, romboló tűz is, amikor nem érdemesek felső tűzre, mert nem engedik be Istent az életükbe. Ekkor a tűz felemésztheti a kapcsolatukat.

Emlékeztek még a két gyerekre, **Zálmánra** és **Sáalomra**, aki azon versengtek, hogy melyikük magasabb? Az mesélik, hogy egy másik alkalommal „**rebbét és hászidot**” játszottak (**egy rebbe gyermekei voltak, látták tehát az apjukhoz látogató hászidokat**). **Zálmán**, az idősebb testvér, beöltözött **rebbének**, **Sáalom** pedig **hászidként** járult elé és a következő kérdést tette fel:

- **Mi az, hogy zsidó?**
- **A zsidó nem más, mint tűz.**
- **Ha te tűz vagy, miként lehetséges, hogy amikor hozzád érek, nem égetem meg magam?**
- **Hát mert te magad is tűz vagy és amikor a tűz tűzhez ér, nem okoz sérülést.**

Ez **chanuka** üzenete: úgy világítani, hogy eközben nem égetünk fel semmit, úgy melegíteni, hogy eközben nem okozunk égési sérülést!

Békés szombatot és boldog chanukát!

Chaim Shaul Glitzenstein rabbi

Rabbi Bentzion: Az igaz emberek jutalma (Vájésev)

Az igaz emberek jutalma az, hogy az Örökkévaló időről-időre „összekacsint” velük.

Ebben a hetiszakaszban a testvérei eladják **Józsefet jismaelita** kereskedőknek, akiknek a tevéi mindenféle illatos fűszereket szállítanak. **Rásinak** feltűnik, hogy a **Tóra** részletesen leírja az általuk szállított termékeket (**37:25**). Így írja: „**Miért részletezi az Írás, hogy miket vittek? Azért, hogy tudassa az igaz emberek jutalmát. Mert az arab kereskedők általában olajat és kátrányt visznek, amelyeknek rossz a szaguk, de neki [Józsefnek] illatos fűszereket készített elő, hogy ne essék bántódása a rossz szag miatt.**”

Mégis, **József** történetét olvasva nem biztos, hogy sokan kedvet kapnak ahhoz, hogy igaz emberek legyenek. Miután testvérei kútba dobták, eladták, **Potifárné** megleckéztette, a **Fáraó** börtönébe került, és ott raboskodott **9 évig**. Mindehhez képest mi az igaz emberek jutalma, amiről **Rási** beszél? Hogy az odaúton illatos fűszereket szagolhatott?

Rási itt egy fontos tanulságot tanít nekünk, amelyet egész életünkben szemünk előtt tarthatunk. A rossz dolgok sohasem önmagukért történnek, az **Örökkévaló** mindig irányítja a történéseket. **József** pontosan olyan megpróbáltatásokat kapott élete során, melyeket **felhasználva** azzá az emberré tudott fejlődni, aki lett. Az igaz emberek jutalma az, hogy az Örökkévaló időről-időre „összekacsint” velük. Az illatos fűszereket szállító szekéren **József** erre gondolhatott: ahogyan a kútból is megmenekültem, úgy itt sem vagyok egyedül.

Mert mi történt volna, hogyha ez a szekér is olajat és kátrányt szállít? **Rási** azt mondja, kár érhetne volna **Józsefnek**. Valószínűleg semmi különösebb baja nem lett volna tőle, nem lett volna kellemetlenebb semmivel, mint **(a mi mércénkkel mérve) 1 hétig** lázasan otthon feküdni. Ez a jele annak, ha az **Örökkévaló** jót cselekszik velünk: olyasvalamit kapunk, ami jó, de semmi szükség nincs rá, semmiféle hosszú távú célja nincs, egyszerűen csak megkapjuk, szeretetből.

Hanuka ünnepe, amikor arra emlékezünk, hogy a zsidók seregei legyőzték az elnyomó görögöket, és újra vissza tudták állítani a **Szentélyben** a szolgálatot. Amikor visszamentek a **Szentélybe**, egy napra elegendő olajat találtak, amely csodálatos módon **8 napig** égett – és éppen ennyi időre volt szükség ahhoz, hogy új, tiszta olajat tudjanak préselni. Ezért ünnepeljük ma **chanukát 8 napig**. **R. Chaim Shmuelevitz** kérdezi, hogy miért az olajcsodán van a hangsúly, miért nem a csodálatos győzelmünkön a túlerőben lévő hadsereg felett?

Egy hasonlattal válaszol: egy család elveszített egy értékes gyémántot, amelyet nemzedékekkel ezelőtt örökölték. Mindenki nagyon szomorú, de a kisfiú megtalálja a gyémántot. Az apja örömeiben megcsókolja a gyermek fejét. Természetes, hogy mindenki számára különleges ez a nap, de mégis a kisfiú számára különleges örömet jelent apjának csókja. Minél kevésbé szükségszerű a jutalmazás, annál nagyobb a szeretet, amit kifejez. Így az **Örökkévaló** az olajcsodán keresztül üzenté meg, hogy népével volt minden megpróbáltatás idején – fejezi be magyarázatát **R. Chaim Shmuelevitz**.

EMBERBARÁT HETILAP NAGY FUVAROS ZSINAGÓGA

ב"ה

Meghívó

BOLDOG HANUKKAH!

Hanukai ünnepség a Nagyfuvarosban!

Mikor? December 10-én, vasárnap
délután

**Mincha ima: 16:00 és az ünnepség
rögtön az imádkozás után kezdődik!**

Hol? Nagy Fuvaros utcai Zsinagóga
**Cím: 1084 Budapest, Nagy Fuvaros
utca 4.**

**Mindenkit – férfiakat, nőket és
gyerekeket egyaránt – sok
szeretettek várunk!**

Boldog hanukát!

Raj Tamás:**Bibliaiskola**

A Szentírás szállóigéi

„LEGYEN VILÁGOSSÁG”

(Mózes I. könyve, 1. fejezet 3. vers) sokan még latin fordításban is tudják: **fiat lux**. Héberül: **jehí or**. A két szó közül az első óhajtó módban áll (a héber nyelvben a felszólító mód általában csak a második személyben használatos). Az **or** szó azonban - s ezt csupán nyelvi alapon is eldönthetjük - nem elvont főnév: fordítása tehát nem világosság, hanem egyszerű köznév: **fény**. A hagyományos fordítás szerintem nem pontos, hiszen a **Nap** és a **Hold** megteremtése később történik. A fény azonban a **Naptól** független, voltaképpen ősi energia, s a **Biblia** tanítása szerint **Isten** ezzel indította meg a teremtés művét.

Az elvont (**absztrakt**) főnevek képzője a héberben az —**ut** végződés, például **héru**t (= **szabad-ság**), de a **bibliai héberben** ez még elég ritka. Így meglehetősen sokszor az egyszerű többes szám jelentheti az **elvont főnevet** (**is**), ám ilyenkor mindig egyes számú ige áll mellette, például: **Elohim** = **Istenség**. (Vajómer **Elohim** = **Szólt Isten**.) A fényvel kapcsolatban is képezhető ily módon egy elvont főnév, a **maor** (= **fénylő, világító, sőt: világítótest**) többes számaként. Így a **meorot** szó kettős jelentéssel bír: egyrészt **világítótesteket**, másrészt **világosságot, fényességet** jelent.

S épp innen adódik a bibliai szöveg újabb félreértése. A teremtéstörténet **14-15. mondatában** ugyanis ez a szó mindkét értelemben előfordul, csak hogy a **14. mondatban** a **jehí** (= **legyen**) igealak áll mellette, míg a következőben **vehaju** (= **legyenek**). Csak a második esetben mondja **Isten**: „**legyenek világítótestek az ég boltozatán...**”

Hadd jegyezzük meg, hogy a **Zóhár** (**A ragyogás könyve**), a **kabbala** főműve, szójátékot alkalmazva, összefüggést keres az **aleffal** írt **or** (= **fény**) és az **ájinnal** írt **or** (= **bőr**) szavai között.

Így magyarázza az **Éden-kerti kiűzetés** után elhangzó híres mondatot: „**Készített az Örökkévaló Isten az embernek és feleségének bőrruhákat, és felöltöztette őket**” (3. fejezet 21. vers). A **kabbala** úgy véli, az első emberpárnak, az **Éden** kertjében, eredetileg fényruhája (**kotnot-or**) volt, ám ezt elvesztette, s ezért érezték magukat mezítelennek. A **Mindenható** azonban megkönyörült rajtuk, s adott nekik **bőrruhákat** (**hangzásra szintén: kotnot-or**).

Miféle bőrruhára kell gondolnunk? - kérdezhetjük. **Isten** nem tudott számukra mással szolgálni, mint a primitív népeknek az állatokból lenyúzott gúnyájával? Nem, nem erről van szó! Az emberpár a saját bőrét kapta Istentől, hogy el tudja rejteni mögé gondolatait és érzelmeit, hogy ne válják kiszolgáltatottá társai előtt, mint az állatok.

A **3. mondat** helyes fordítása tehát: „**Szólt Isten: legyen fény! Fény lett.**”

A **14-15 mondat** helyes fordítása: „**Szólt Isten: Legyen világosság az ég boltozatán, hogy elválassza a nappalt az éjszakától, s legyenek jelekül és időjelzőkéül korszakok és évek számára. Legyenek világítótestek az ég boltozatán, hogy fényt árasszanak a földre, s így lett.**”

Raj Tamás:

Bibliaiskola

A Szentírás szállóigéi

„Uralkodjatok a tenger halállományán”

Az első emberpár **Istentől** egyetlen tilalomban részesült, nevezetesen, hogy ne egyenek az **Éden-kert** közepén elhelyezett két fa, az élet fája, valamint az erkölcsi tudás („**a jó és rossz tudása**”) fájának gyümölcséből. A **Mindenható** azonban három pozitív törvényt is előírt számukra. Isten ugyanis, közvetlenül az ember teremtése után, megáldotta őt, majd így szólt hozzá: „**Szaporodjatok és sokasodjatok, töltsétek meg a földet, és hódítsátok meg azt. S uralkodjatok a tenger halállományán, az ég madarán és mindenféle állaton, amely a földön mozog**” (Mózes I. könyve, 1. fejezet 28. vers).

Az **isteni parancs** első két törvényét mára megvalósította, talán túl is teljesítette az ember. Elvégre jelenleg több mint hétmilliárdan vagyunk, s a térképről is végképp eltűntek mára azok a fehér foltok, amelyek e sorok írójának ifjúkorában még az iskolai mappát díszítették. Ám megtanultunk-e úgy uralkodni az állatvilág felett, ahogyan azt a **Szentírás** szelleme és betűje elvárja tőlünk? Tudjuk-e, mit jelent pontosan az „**uralkodjatok rajtuk**” **bibliai** kifejezése?

Erre a kérdésre akkor kaphatunk feleletet, ha megvizsgáljuk, milyen igéket használ a **Szentírás** eredeti héber szövege az uralkodásra, s ezek közül melyik szerepel a fenti idézetben. A **Biblia** könyveiben ugyanis összesen négy ilyen igét találunk, amelyek mind más-más tartalommal bírnak, amelyek egymástól olykor csak árnyalatnyi, mégis (**esetünkben**) jelentős, mondhatni alapvető eltérést mutatnak. A szóba jöhető igék a következők:

- 1. solét— az elnyomással, az erőszakos hatalommal való uralkodás igéje, ebből származik a héber silton (= uralom, elnyomás) szó.**
- 2. molékh vagy mamlikh — vezetve, irányítva történő uralkodás. Nem véletlen, hogy ebből az igéből erednek a király (melekh) és a királyság, uralom (mamlakhá) szavai is.**
- 3. mosél - az igazgatással és rendezéssel gyakorolt uralom igéje, ezért ennek rokona a ma is használatos memsalá (= kormány) főnév.**
- 4. S végül, az általunk idézett bibliai versben található rode (= gondoskodva uralkodni) igéje, amely az ember feladatát jelölte volna ki az állatvilággal szemben.**

Az idézetünkben is szereplő **rode** ige többször is előfordul a **Bibliában**, és többnyire a munkavégzés felügyeletére használják. Amikor például **Salamon** az építkezésekhez robotra bírta a népet, felügyelőket szerződtetett, hogy „uralkodjanak a nép felett” (**Királyok I. könyve, 5. fejezet 30. vers, 9. fejezet 23. vers, Krónikák II. könyve, 8. fejezet 10. vers**). Nyilván erre gondoltak a **Talmud bölcsei**: „**Az embernek szabad volt dolgoztatnia az állatot, de húsát megenni nem, ahogy írva van: Nektek adtam az összes maghozó füvet az egész földön, és minden fát, amelynek gyümölcse magot terem, eledelül legyen számotokra. Csak Noé fiainak engedte meg Isten, hogy úgy egyék a húst, mint a füvet**” (Szanhedrin 59/b.).

LITTNER GYÖRGY: MÓZES ÉLETE MAI SZEMMEL

MÓZES HALÁLA

Mózes halála előtt megáldotta **Izrael** népét. Felsorolta mind a tizenkét törzs vezetőit, de csak jót mondott róluk. Érdekes, hogy a fiúk neveit nem abban a sorrendben sorolta fel, mint **Jákob** a tulajdon apjuk, aki néhányukat alaposan meg is fedett viselkedésükért. Lássuk Mózes sorrendjét: **Rúben, Júda, Lévi, Benjámin, József, Zebulon, Jiszákár, Gád, Dán, Naftáli, Áser**. Ez Összesen tizenegy név, a **tizenkettedikről, Simeonról** egyszerűen megfeledkezett. Ezután **Mózes** felkészült a halálra.

„Fölment Mózes Nebó hegyére, amely Jerikó átellenében van. És látnia engedte az Örökkévaló az egész országot. És mondta neki az Örökkévaló: Ez az az ország, amelyről megesküdtem Ábrahámnak, Izsáknak és Jákobnak mondván: magzatodnak adom.”

Mózes gyönyörködött az országban, az **Ígért földjében**, utána senki emberfia nem tudja, hogy mi történt, örök titok maradt, csak találgatások vannak. Én is írok egy lehetséges történetet, ami csak kitaláció, de mit lehet tudni, hátha rátapintottam valamire.

Mózes, amikor elfáradt leült egy nagy kőre és onnan figyelte a tájat. Észre sem vette, hogy nem egyedül van. Megfordult és megpillantotta a halálos angyalt, akit már látott a fogadóban, amikor betegnek tetette magát, hogy ne kelljen **Egyiptomba** mennie, kiszabadítani a hébereket a rabszolgaságból. Akkor a felesége **Cippóra** mentette meg a haláltól a körülmételés által. Most egyedül maradt, segítség nélkül. Tudta mi vár rá, hiszen az **Örökkévaló** elmondta neki, hogy meg fog halni. A halálos angyal rátette a kezét **Mózes** vállára és dicsérte az országot. **Mózes** megfeledkezett mindenről csak csodálta az alatta elterülő vidéket. A halálos angyal észrevétlenül arrébb csúsztotta a kezét, belenyúlt **Mózes** mellkasába és óvatosan megállította a szívét. **Mózes** semmit sem érzett, mintha csak álmodta volna az egészet úgy ért véget az élete. Ezután következett a temetés:

„És meghalt Mózes, az Örökkévaló szolgája ott. Moáb országában az Örökkévaló parancsa szerint. És eltemette őt a völgyben, Moáb földjén, Bét-Peorral szemben és senki sem tudta sírját egész e mai napig.”

LITTNER GYÖRGY: MÓZES ÉLETE MAI SZEMMEL

A szövegből kiderül, hogy az **Örökkévaló** személyesen intézte a temetést, de azt, hogy ez miképpen zajlott le senki sem sejtethi. Erről is van egy történetem, amit a fantáziám szült.

Az **Örökkévaló** rendezett egy kis földrengést a hegyen, amitől keletkezett egy mély szakadék. Az angyalok megfogták **Mózes** holttestét, felemelkedtek, majd óvatosan leereszkedtek a szárnyaik segítségével a szakadék aljára és ott elhelyezték az élettelen testet. Következett egy kis utóregés, amitől a föld, a kövek, a hegyi növények szép lassan beborították az egész testet. A földcsuszamlás folytatódott, addig, amíg teljesen betemette a szakadékot. Pontosan úgy nézett ki a hegyoldal, mint a földrengés előtt, **Mózes** teste pedig ott pihent a hegy gyomrában. Szép történet, akár ez is lehet az igazság.

Ezután következett az egy hónapos gyász.

„És megsiratták Izrael fiai Mózeset Moáb síkságain harminc napon át, és leteltek Mózes gyászsziratásának napjai. És Józsua, Nún fia tele volt a bölcsesség szellemével; mert Mózes rátette kezét és hallgattak reá Izrael fiai és úgy cselekedtek, amint megparancsolta az Örökkévaló Mózesnek.”

Átkeltek a **Jordán folyón** és elindultak meghódítani az országot, az **Ígéret Földjét**.

Ez a része a **Tórának** már nem **Mózes** tollából származik, hiszen ekkor ő már halott volt. **Józsua**, akit **Mózes** mindenre megtanított fejezte be a **Tórá**t, a harminc napos gyászidőszak alatt. Valójában ekkor lett kész a **Tóra**, ekkor került bele az utolsó betű, és ekkortól számíthatjuk azt, hogy **Izrael** népe birtokba vette az elkészült, befejezett **Tórá**t. A legvégére még belekerült **Mózes** dicsérete:

„És nem támadt próféta többé Izraelben olyan, mint Mózes, akit az Örökkévaló ismert színről-színre; mindazokban a jelekben és csodákban, amelyekkel az Örökkévaló küldte, hogy végezze Egyiptom országában Fáraón és minden szolgáin és egész országán, és mindabban a cselekedetben és nagy félelmetességben, amit Mózes végbevitt egész Izrael szeme előtt”.

A következő számban folytatjuk a kalandot....

Daniel Tarr:**A kabbala története****XXII. rész**

Megállapíthatjuk tehát, hogy az ősállapot a káosz, amiből, ha a fizikai síkot (**a természet**) vizsgáljuk, a rendet ismerhetjük fel. A kettő közötti állapot a lélek szintje, ahol az **adeptus** már felismerheti a fenti káoszt és a lenti rendet. Lentről „**átnézve**” a fraktálon, a fizikai világot hajlamosak lehetünk kaotikusnak találni, mert a lineáris gondolkodás csak egy „**átlátszó tükröt**” képes láttatni, mivel kívül, a külvilágban és nem önmagában keresi a lét értelmét.

A lelki sík embere már felismeri, hogy mindent önmagában kell keresnie, és a tükörben már saját, tökéletesebb mását látja. Az ezen felülemelkedő mágus az, aki a tükröt tartja, miután önmagában létrehozta a duális világokat.

Ha megfigyeljük a mitológiákat -amik, mint tudjuk szintén a világok **szféráit** fogalmazták meg istennéven nevezve- észrevehetjük, hogy a **Binah szefira**, azaz az **Uránusz**, az antik istenek **pantheonjának** ősatya, aki a káoszból (**szellemi sík**) született, segítségül hívva **Gaia-t**, a **Földanyát (fizikai sík)**. Később formátlan lényeket, küklopszokat, titánokat és százkarú óriásokat nemzett saját anyjával, azaz fizikai síkra hozta, megteremtette önmagát, a káosz (**Káin?**) gyermekét. Ezek a föld mélyére űzött szörnyek voltak azok, akik felszították **Szturnusz -Uránusz** fiának- dühét, aki apja ellen fordult, és megfosztotta őt férfiasságától. A **Szturnusz** a **Kabbalában** a **Daath** szféra, a **Kapu Őre**, az egó elengedése. Ő az, aki megfosztja **Uránuszt**, és vele együtt **Uránusz** gyermekeit a nemzőszervtől, ami a megnyilvánulás szimbóluma. Aki eléri ezt a szintet, fizikailag többé nem születik újjá.

Uránusz a semmiből alkot és a végtelenből teremti fiait és lányait, míg **Zeusz** testvére, **Poszeidon**, azaz **Neptunusz** maga a -majdnem- semmi, a feloldódás előtti utolsó állapot, a **Chokmah szefira**. A görög mitológiában **Poszeidón** birodalma az **Okeánosz folyó**, azaz az összes létező világot körbe ölelő ősfolyam vidéke. Itt élnek az **Ókeánoszok**, az ősfolyam gyermekei, vagyis az **isteni szférák lényei**, a legmagasabb szintű **angyalok**.

Ezen a **szférán** is túllépve eljuthatunk a megsemmisülés, a **Keter** állapotába. Ez **Hádész**, más néven **Plútó** birodalma. A **Halak** jeggyel, azaz a feloldódással (**Chokmah**) szembenálló asztrológiai jegy a **Szűz**. Mikor **Perszephonét**, **Démétér** istenanya szűz leányát elrabolta **Hádész (Keter)**, hogy az alvilág és a halottak királynőjévé tegye, az anya utána indult, hogy kiszabadítsa. Vándorlása idején terméketlenné vált a föld (**fizikai sík**), mivel nem tudott eleget tenni bőséghezó, termékeny szerepének. Ez a fajta terméketlenség magában hordozza a megnyilvánulatlan istent, a **Keter-t**, ami a **Hádész** birodalmába való belépéssel, és az abszolút tisztasággal (**Szűz**) hozható összefüggésbe.

Daniel Tarr:

A kabbala története

XXII. rész

Ekkor már az alsóbb síkok terméketlenné válnak, azaz nincs szükség a fizikai testet öltésre.

A **Plútó** halál jellege és a **Keter** isteni, magas szintű feloldódása egy és ugyanaz. A halál minden ősi kultúrában a beavatás szimbóluma volt.

Az összes **szféra** létezik minden szinten, és az **Életfa** egyes **szefirái** még kisebb **Életfákat** tartalmaznak. A **Malkhuth**-nak van **al-Malkhut**-ja, **Yesod**-ja, **Hod**-ja, **Netzah**-ja, **Tipheret**-je, **Geburah**-ja, **Chesed**-je, **Daath**-ja, **Binah**-ja, **Chokmah**-ja és **Keter**-je. A **Yesod** szintén tartalmaz önmagában egy **al-Malkhuth**-ot, **Yesod**-ot és így tovább... Természetesen ezekben az **al-szefiráknak** is újabb **Életfakkal** és még „**kisebb**” **szefirákkal** találkozhatunk, amik még kisebb és kisebb **Életfákat**, és azokban kis **szefirákat** foglalnak magukba.

Azon is érdemes elgondolkoznunk, hogy az általunk „**alap**” **Életfának** tekintett valami is csak egy még nagyobb **szefira** része, és nem a kiindulópont. Ahogy a végtelen kifelé és befelé, kicsiben és nagyban egyaránt megfejthetetlen fizikai fogalmaink szerint, úgy végtelen ez a rendszer is, akárcsak a fraktálok.

És máris elérkeztünk egy érdekes, új irányzathoz, a káoszmágiához. Ahogy a fraktálgeometria a káosz geometriája, úgy a szabadság mágiája a káoszmágia.

Alacsonyabb szinten az összevisszaság, az irányzatok keverése, magasabb szinten azonban az eszközök nélküli, egyetemes mágia elérése a célja. Tipikusan **Vízöntő-kori „találmány”**, mert az ember most éri el azt a szintet, hogy szembenézhesen már ne csak önmagával, hanem **Istennel** is.

A **Kos korszak** fizikai, testi, a **Halak korszak** asztrális, hiten alapuló rendszere egy mentális, tudatosságra törekvő szinttel egészült ki. Ezeket mind figyelembe véve már megismerhető a lélek (**asztrál és mentális**), és elérhető a szellemi sík. Ebből kifolyólag csak magas **spirituális** szinten gyakorolható teljességében a káoszmágia.

A káoszmágus szabadságra törekszik. Már túljutott azon a folyamaton, mikor megtanulta elfogadni környezetét és a különféle világokat, most a korlátok feladását, megszüntetését gyakorolja.

Nem a gondolatok és az érzések teremtő erejére hagyatkozik, hanem saját maga válik azzá. Az ego tökéletesítése folytán kifejlesztette az igazi akaratot és tudatosságot, így érve el a szellemi síkot. Rájött az inkarnációk céljára, a testi és a lelki sík mellett a kozmikus világokon is tudatosan él.

TALMUDI FOGALMAK **XXII. RÉSZ**

מָכָה בַּפְּטִיּוֹשׁ

119. Máke bápátis – Szó szerint: kalapáccsal ütni. Az utolsó simítások elvégzése egy tárgyon (vagy munkán). Ez egyike a szombaton tiltott harminckilenc munkafajtának (lásd: **Ávot möláchoť**). A **Talmud** nem határozza meg pontosan ezt a fajta munkát, és azt sem, milyen típusú javítások esnek a **máke bápátis** kategóriájába. Minden egyes munkát külön bírálják el, hogy meghatározzák az utolsó fázist.

מָמוֹן הַמוֹטָל בְּסֶפֶק

120. Mámon hámutál beszáfék – Szó szerint: „Kétséges pénz”, vagyis bizonytalan tulajdonjogú vagyon. Például, ha két perben álló fél mindegyike azt állítja, hogy egy bizonyos dolog az övé, de egyik se tudja bizonyítani tulajdonjogát. Ilyen esetekben azt a **halachikus** elvet tekintik mértékadónak, mely szerint **Hámoci méchávéro áláv hárájá**, „a bizonyítás, a követelőt terheli”. Más szóval, ha valaki jogot formál egy olyan dologra, mely másvalaki kezében van, akkor az igénylőnek kell bizonyítania tulajdonjogát.

מָמוֹנָה מְאִיסוּרָה לָא יִלְפִינָן

120. Mámoná méiszurá lá jálfínán – Rituális törvényekből nem tanulunk pénzügyi szabályokat. Mivel a magánjog, a **diné mámonot**, az ember és ember közötti kapcsolatokra vonatkozik, a rituális törvények, az **iszur vöhetér**, pedig az ember és az **Örökkévaló** közötti kapcsolatokra vonatkoznak – ezeket külön törvénykezési rendszernek tekintik, és éppen ezért a magánjog nem lehet alapja rituális kérdések szabályozásának (és fordítva).

מָמוֹנָה מִקְנָסָה לָא יִלְפִינָן

121. Mámoná miknászá lá jálfínán – Szó szerint: „Bírságokból nem tanulunk pénzügyi szabályokat.” A **háláchá** kétfajta fizetséget különböztet meg: **1. mámoná**, szó szerint: „pénz”, azaz szerződésben szabályozott kötelezettségből eredő fizetség, illetve az okozott kár mértékének megfelelő kártérítés és **2. knászá (vagy knász)**, „bírságok”, azaz megszabott összegű kártérítés, melynek értéke nem azonos az okozott kár mértékével. Dacára annak, hogy mind a kettő pénzbeli fizetséget jelent, bizonyos tekintetben különböznek egymástól, és ezért az egyik fizetség rendszer alapján levont következtetések nem alkalmazhatók a másakra.

מָמוֹזֵר, מָמוֹזֵרֶת

122. Mámzér, mámzeret – Egy olyan gyermek, aki egy férjezett zsidó asszony és egy olyan zsidó férfi viszonyából született, aki nem a férje, illetve olyan gyermek, aki olyan vérrokonok viszonyából született, akik a Tóra törvényei szerint nem házasodhatnak, és akik a törvény szerint kárétlen, kiirtással büntetendők. Az egyetlen kivétel az olyan asszony, akinek havivérzése van (**nidá**) és akivel a férjének kárét terhe alatt tilos szexuális kapcsolatot létesíteni; az ilyen viszonyból született gyermek azonban nem **mámzér**. A házasságon kívüli viszonyból hajadontól származó gyermek sem **mámzér**. Az sem **mámzér**, aki egy **Kohén** és egy elvált vagy betért asszony amúgy tiltott házasságából születik. A **mámzér** vér szerinti apja után örököl és **halachikus** szempontból minden tekintetben apja fiának tekintik. Egy **mámzér** vagy **mámzeret** csakis egymás között házasodhat, vagy egy zsidó hitre áttért férfivel vagy nővel. Az ilyen frigyből született gyermek ugyancsak **mámzér**.

EMBERBARÁT HETILAP NAGYFUVAROS ZSINAGÓGA

ב"ה

NAGYFUVAROS UTCAI ZSINAGÓGA IMAREND DECEMBER 1. – 31. KÖZÖTT

ב"ה

1.	péntek		⚡:15,36	7.00	16.00	18.
2.	szombat	VÁJISLÁCH	Vége: 16,46	8.00	16,00	19.
3.	vasárnap			8.00	16.00	20.
4.	hétfő			7.00	16.00	21.
5.	kedd			7.00	16.00	22.
6.	szerda			7.00	16.00	23.
7.	csütörtök	Este: Első Chanuka-gyertya meggyújtása		7.00	16.00	24.
8.	péntek	Chanuka 1. nap	⚡:15,34	7.00	15.30	25.
9.	szombat	VÁJÉSEV	Vége: 16,45	8.00	15,30	26.
		Chanuka 2. nap				
		Újhold hirdetés				
10.	vasárnap	Chanuka 3. nap		8.00	16.00	27.
11.	hétfő	Chanuka 4. nap		7.00	16.00	28.
12.	kedd	Chanuka 5. nap		7.00	16.00	29.
13.	szerda	Chanuka 6. nap	Újhold	7.00	16.00	1.
14.	csütörtök	Chanuka 7. nap		7.00	16.00	2.
15.	péntek	Chanuka 8. nap	⚡:15,35	7.00	16.00	3.
16.	szombat	MIKÉC	Vége: 16,46	8.00	16,00	4.
17.	vasárnap			8.00	16.00	5.
18.	hétfő			7.00	16.00	6.
19.	kedd			7.00	16.00	7.
20.	szerda			7.00	16.00	8.
21.	csütörtök			7.00	16.00	9.
22.	péntek	Tévét 10. Böjtnap Böjt vége: 16.31		⚡:15,37	7.00	16.00
23.	szombat	VÁJIGÁS	Vége: 16,49	8.00	16,00	11.
24.	vasárnap			8.00	16.00	12.
25.	hétfő			8.00	16.00	13.
26.	kedd			8.00	16.00	14.
27.	szerda			7.00	16.00	15.
28.	csütörtök			7.00	16.00	16.
29.	péntek		⚡:15,42	7.00	16.00	17.
30.	szombat	VÁJICHI	Vége: 16,54	8.00	16,00	18.
31.	vasárnap			8,00	16,00	19.

K
I
S
Z
L
É
V
T
É
V
É
T

EMBERBARÁT HETILAP NAGY FUVAROS ZSINAGÓGA

ב"ה

Elfogadta a BZSH közgyűlés a 2024. évi költségvetését

Csütörtökön tartotta éves közgyűlését a Budapesti Zsidó Hitközség (BZSH) közgyűlése.

A 2023-as évről szóló elnöki beszámoló során Mester Tamás elnök köszönetet mondott az intézményvezetőknek, munkatársaiknak az éves beszámolók elkészítéséért, és az elmúlt évben végzett munkájukért.

Az elnöki beszámolót követően Gönczi Péter, a hitközség biztonsági vezetője adott tájékoztatást a képviselőknek az aktuális biztonsági helyzetről.

Dr. Kunos Péter ügyvezető igazgató összefoglalót adott a költségvetés tervezetéről, és arról, hogy az Előljárási Bizottság a 2024-es költségvetést elfogadta, és így került a képviselőtestület elé.

A Számvizsgáló Bizottság is támogatta a költségvetés elfogadását, amelyet a közgyűlés is elfogadott.

A „BZSH elöljárósága által elfogadott alapszabály módosító javaslatot, amely szerint A Hitközség elnöke 39. § (3) Az elnök társadalmi tisztségviselőként látja el a feladatát, de tevékenységéért az elöljáróság döntése szerint tiszteletdíjban részesülhet. Az elnöki tiszteletdíj mértékének megállapítására az elöljáróság jogosult. Ezen felül elnöki tevékenységével összefüggő költségeit a Hitközség megtéríti.

32. § (1) Az elöljáróság kizárólagos hatáskörébe tartozik:

f/ a Hitközség elnökének tiszteletdíja és annak mértéke körében döntés...” a BZSH közgyűlése 55 igen, 3 nem és 6 tartózkodás mellett elfogadta.

Egy elöljárósági tagot, öt választási bizottsági tagot és két Számvizsgáló Bizottsági tagot választott meg a közgyűlés.

Halpert Sándor a Nagyfuvaros utcai zsinagóga körzetből egyedül indult a megüresedett elöljárósági tagságért, őt beválasztották az elöljáróságba.

A Számvevő, számvizsgáló bizottságba dr. Balogh Pált és László Gábort választották be. Választási és jelölőbizottsági tag lett Frölich Benjamin, Kerényiné-Ripner Zsuzsa, Memon Katalin. dr. Szabó Cipóra Jael és Vajnberger Izidor.

A BZSH Közgyűlése a hitközség tulajdonában lévő Jávorka Ádám utcai egykori zsinagóga, mára romos épület értékesítésére tett határozati javaslatot 32 igen, 10 nem és 5 tartózkodás mellett elfogadta, akárcsak a Hegyalja úti ingatlan értékesítésére tett határozati javaslatot, amelyet 33 igen, 4 nem és 8 tartózkodás mellett fogadott el.

Forrás: (bzsh)

Elfogadták a MAZSIHISZ költségvetését a 2024-es évre

Jelentős események történtek a Magyarországi Zsidó Hitközségek Szövetsége (Mazsihisz) tegnapi közgyűlésén: élőben jelentkezett be Izraelből Gideon Sza'ár miniszter; elfogadták a szervezet jövő évi költségvetését; dr. Nógrádi Pétert választották a Mazsihisz új alelnökévé; a Szövetség tagja lett a Nagykállói Zsidó Hitközség.

Dr. Frölich Róbert országos főrabbi, a Dohány utcai zsinagóga rabbijának nyitóimájával kezdődött a Mazsihisz legfőbb döntéshozó testületének, a közgyűlésnek a tegnapi ülése, ahol a küldöttek egyperces néma felállással emlékeztek meg október 7-e áldozatairól.

A közgyűlésen élő videókapcsolatban lehetett kérdéseket feltenni Gideon Sza'ár izraeli miniszternek, aki többek között elmondta: Izraelnek a gázai övezet északi és déli határával szomszédos területeiről mintegy 200 ezer állampolgár kényszerült elhagyni otthonát, róluk az állam gondoskodik átmeneti szálláshelyeken, mint a kormánytag fogalmazott: ezek az emberek tragikus módon földönfutók lettek a saját hazájukban. Egyelőre nem lehet felmérni, hogy az állam gazdasági erőforrásaiból mennyi költséget jelent, ami október 7-e óta történt, de a miniszter közölte: „győzni fogunk!”.

Ezek után dr. Grósz Andor, a Mazsihisz elnöke számolt be a megválasztása óta eltelt eredményekről. Kifejtette: az új vezetés mérsékelte a Szövetségen belüli feszültségeket, és figyel a rabbikar véleményére; fókuszál az ifjúságra, létrejött az Ifjúsági Osztály, s a fiatalok megszólítására hamarosan létrejön a Kulturális és Ifjúsági Központ; méltatta a Rumbach-zsinagógában tartott szombatfogadásokat, amelyeken rengeteg fiatal vesz részt; erősítették a Mazsihisz egyházi jellegét, a rabbtestület élére elnököt választottak, és hangsúlyosan vesz részt a Szövetség munkájában az országos főrabbi; Gyöngyösre és Nagykállóban rabbik neveztek ki; az elnök munkáját Darvas István főrabbi segíti; Fináli Péter személyében folyamatosan figyelemmel kísérik a vidéki hitközségek munkáját, problémáit; az elnök számos kormánytaggal találkozott, aminek mérhető pozitív eredménye van, hiszen több milliárdos forrás érkezik a Szeretetkórház és az OR-ZSE beruházásaira.

Az eredményekről szólva dr. Grósz Andor elmondotta azt is: a Szövetségen belül bizottság alakult a holokauszt jövőre esedékes 80. évfordulójára szervezett események koordinálására és a kormánnyal, valamint különböző szervezetekkel való kapcsolattartásra; a nemzetközi kapcsolatok erősödnek, hiszen szoros kapcsolat alakult ki az Európai Zsidó Kongresszussal, ő maga kétszer találkozott Izrael államfőjével és a Mazsihisz előző vezetéséhez hasonlóan folyamatos kapcsolatban van a Zsidó Világkongresszussal; kiegyensúlyozottabb lett a kapcsolat az EMIH-hel és a MAOIH-al. Az EMIH kapcsán később az elnök megjegyezte: nem baráti, hanem korrekt kapcsolatról van szó, a Mazsihisz vezetése pedig nem hagyja, hogy az EMIH a Mazsihisz territóriumára lépjen.

Miután a májusi közgyűlésen szavazategyenlőség (52-52 voks) alakult ki az alelnöki posztra pályázó Horovitz Tamás, a Debreceni Zsidó Hitközség elnöke és a májusban a Mazsihisz Vezetőségébe bekerült dr. Nógrádi Péter ügyvéd között, a közgyűlésen titkos szavazással pótválasztást tartottak.

Ennek eredménye szerint 89 érvényes szavazatból dr. Nógrádi Péter 48, míg Horovitz Tamás 41 szavazatot kapott, így Mester Tamás, a BZSH elnöke mellett a jövőben dr. Nógrádi Péter fogja ellátni az alelnöki feladatokat. A Vezetőség két leendő tagjáról is szavaztak, de az eredménytelen lett, így a következő közgyűlésen szavaznak erről.

Elfogadták a MAZSIHISZ költségvetését a 2024-es évre

A közgyűlés elfogadta a 2024-es költségvetést, amelyről dr. Kunos Péter, a Mazsihisz-BZSH ügyvezetője kifejtette: idén a bevételi oldal hangsúlyos eleme a turisztikai bevétel volt, s ennek köszönhetően forrásokat lehetett átcsoportosítani különböző fejlesztésre, beruházásokra; a Szövetség 15 százalékkal emelte a vidéki hitközségek járadékjuttatását; összességében szólva – hangsúlyozta dr. Kunos Péter – „a jövő évi költségvetés sarokszámai a közgyűlés és a Vezetőség által meghatározott elveit tükrözik”.

A 2024-es költségvetési előterjesztést dr. Grósz Andor azzal egészítette ki, hogy a kormány jövőre valamivel több mint 1 milliárd forintot juttat a soá 80. évfordulójára szervezett eseményekre, ezt a pénzt az állam a Mazsöknök utalja át, amely pályázat révén osztja el a támogatást. Hozzátette: nemcsak a fontosabb emléknapokra terjednek ki a Mazsihisz megemlékezései, a vezetés ugyanis 2024. január elsejétől december 31-ig tervezi az emlékét.

A napirendi ponthoz hozzászólt Gerő Péter, aki üdvözölte, hogy a kultúra támogatása hangsúlyos szerepet kapott a költségvetésben; Tamás Péter azt vetette föl, hogy társult tagsággal rendelkező reformhitközségek – a Szim Salom és a Bét Orim – között nem több mint 30 milliót kellene szétosztani, hanem csak 3-3 milliót, a többit a vidéki hitközségeknek kellene átutalni.

Ennek kapcsán hosszabb vita alakult ki, a Szim Salom alelnöke, Árvai Péter arra kérte a közgyűlést, hogy ne csökkentsék a támogatásukat, hiszen sok emberhez jutnak el, akiknek fontosak a zsidó gyökereik, azaz a tevékenységük révén a magyar zsidóság egésze gazdagodik. Heisler András, a Szövetség volt elnöke sem értett egyet Tamás Péterrel, szerinte történelmi lépés volt a két reformhitközség felvétele, Tamás Péter felvetését pedig megaláznak nevezte, amely nem veszi figyelembe a valóságot, és a valóság az, hogy a Szim Salom és a Bét Orim révén több száz ember imádkozik. Heisler András hozzátette: rendezni kellene azt a kérdést, miszerint, ha új zsidó hitközségek alakulnak, akkor ezek támogatására Mazsihisz 80 %-ban, az EMIH 12 százalékban, a MA-OIH 8 %-ban száll be, az elmúlt 2-3 évben ugyanis csak a Mazsihisz adott támogatást, a másik két felekezet nem.

Tamás Péter 3-3 milliós módosító javaslatát a küldöttek leszavazták, megszavazták viszont dr. Kunos Péter azon kompromisszumos felvetését, hogy a két reformmegyház jövőre is annyit kapjon, mint amennyit tavaly állapítottak meg, azaz 15-15 millió forintot, az így felszabadult pár millió forintot pedig tartalékalapba helyezték. Villányi Tibor, a Győri Zsidó Hitközség elnöke erre bejelentette: a győri hitközség járadékjuttatásából 1,5 milliót felajánl a két reformhitközségnek.

Újra napirendre került a Nagykállói Zsidó Hitközségnek a Mazsihiszbe való felvétele, ami a múltkor közgyűlésen nem kapott támogatást. Most azonban elsőprő többséggel – 72 igen, 2 nem, 2 tartózkodás – beválasztották a Szövetségbe Nagykállót.

Forrás: (mazsihisz)

Ismeretlen zsidók nyomában LXVII. Báron Jónás

Báron Jónás (Gyöngyös, 1845. november 23. – Budapest, 1911. augusztus 16.) orvos, egyetemi tanár. Báron Ármin hitközségi jegyző és Büchler Babetta gyermekeként született szegény sorban élő zsidó családban.

A Pesti Királyi Katolikus Főgimnáziumban kitüntetéssel érettségizett (1864). Tanulmányait a Magyar Királyi Tudományegyetem Orvostudományi Karán folytatta, ahol 1869-ben avatták orvosdoktorrá. Sebészi, szülési és szemésmesteri képesítést szerzett. Első munkahelye a Szent Rókus Kórház sebészeti és nőgyógyászati osztálya volt, ahol gyakornokként működött. 1871 és 1873 között a Pesti Izraelita Kórház alorvosa, 1873–1874-ben a Budapesti Tudományegyetem Sebészeti Kórházának műtönövendéke volt. Az osztály igazgatója, Kovács József felismerte tehetségét és egyengette útját. 1874 júliusában kinevezték a Budapesti Izraelita Kórház fősebészévé. 1879-ben a *sérvek kór- és gyógytana* című tárgykörből egyetemi magántanári képesítést szerzett.

Szakértekezései a *Gyógyászat*, az *Orvosi Hetilap*, a *Pester Medizisch-Chirurgische Presse*, a *Wiener Medizinische Presse* és a *Wiener Medizinische Wochenschrift* folyóiratokban jelentek meg. Rendes tagja volt a Budapesti Királyi Orvosegyesületnek és a Királyi Magyar Természettudományi Társulatnak. Többször elnökölt a Magyar Orvosok és Természettudományi Társulat ülésén. A sebész szakosztály alelnöke, majd a Magyar Sebésztársaság alapító tagja volt. 1911. augusztus 16-án szívbénelés következtében vesztette életét.

Felesége Deutsch Karolina, Ilka (1860–1939) volt, Deutsch Sámuel nagykereskedő és Waitzner Mária lánya, akivel 1881. március 20-án Budapesten kötött házasságot.

Gyermekeik:

- Báron Hugó (1883–1908)
- Báron Imre (1884–1884)
- Báron Sándor (1886–1961) orvos. Felesége Goldberg Mária Anna (1895–?)
- Báron Gyula (1891–?) orvos. Felesége Sommer Mária Gizella (1896–?).
- Báron Mária (1894–1975). Férje Székely (Stern) József (1885–1955) orvos.
- Báron Leó (1898–1945). műszaki tisztviselő. Felesége Herold Gertrúd.
- Báron Piroska (1905–?). Férje Lénárd Lőrinc (1897–?) gazdálkodó.

Művei:

- *A sebészi kór és gyógytan alapvonalai Heitzmann K. tudor munkája nyomán.* (Pest, 1871)
- *A gyökeres sérvműtétekről.* (1891)

Forrás: (wikipedia)

140 éve hunyt el Shimon Sofer osztrák ortodox főrabbi I. rész

Shimon Sofer (1820-1883) (németül: Simon Schreiber) a 19. század kiemelkedő osztrák ortodox zsidó rabbija volt. A lengyelországi Krakkó főrabbi volt, miután Mattersdorf főrabbiaként szolgált. A pressburgi Moshe Sofer (Chassam Sofer) rabbi második fia volt.

A Machzikei HaDas ortodox zsidó párt elnökeként Sofer a Polenklub tagja volt az I. Ferenc József osztrák-magyar uralkodó vezette Reichsratban, és a kolomjai választókerület, Galícia képviselőjévé választották. A galíciai ortodox zsidók első számú vezetője lett mind vallási, mind világi ügyekben. halachistaként és talmudistaként kommentárokat és responzákat írt a ma Michtav Sofer néven ismert művében.

Shimon Sofer rabbi 5581. tévét 13-án (1820. december 18-án), született a Magyar Királyságban, Pressburg városában (ma Pozsony, Szlovákia), ahol apja, Schreiber Mózes rabbi (1762-1839) főrabbiaként szolgált. Édesanyja, Sarah-Sorele Schreiber (1790-1832), Akiva Eger rabbi, a poznaí rabbi lánya és Abraham Moses Kalischer rabbi (1788-1812), a piłai rabbi nővére volt. Rajta kívül még tíz gyermeke született, és tizenegy éves korában veszítette el. Ősapja, a Jalkut Simoni szerzője után kapta a Shimon nevet.

Simont már nagyon korán csodagyerekként ismerték el. Édesapja az ölébe ültette, miközben a Pressburgi Jesivában tartott heti Chumász-síriurt, ahol a Rási és a Rámbán kommentárokat fejtegette. 9 éves korára már folyékonyan beszélt a Shlah HaKadosh és a Baal HaAkeida műveit. Nagy érdeklődést mutatott a zsidó költészet iránt, ez a tehetsége későbbi tórai műveiben is érezhető. Kedvenc piájutja a rabbi Izrael ben Mózes Najara Ya Ribonja volt, egy sábátos ének, amelyet apja nem akart elénekelni. Apja szeretettel hívta őt Shimon Chassidának (a jámbor), és 13 éves korában, a bár micváján felszentelte őt az askenázi "Chaver" címre.

Shimon gyorsan érett, és 17 éves korában feleségül vette Miriam Sternberget, a karéi (más néven Nagykároly) filantróp rabbi Dov Ber Sternberg (Reb Ber Sighet) lányát.

Házasságkötése után visszaköltözött Pressburgba, és apja utasítására elkezdett kabbalát tanulni a pressburgi Dayan rabbinál, Natan Binyamin Lieber (1805-1880) a Sheeris Natan Binyamin szerzője. Shimon mindössze 19 éves volt, amikor apja meghalt. Testvérét, a nála 6 évvel idősebb Avraham Shmuel Binyamint nevezték ki Pressburg főrabbiává. Avraham Shmuel Binyamin és Shimon folytatták apjuk Tóra-kommentárjainak és halachikus ítéleteinek szerkesztését és kiadását, amit apjuk még életében rájuk bízott. Ez idő alatt fejezték be a Chászam Szofer responzáinak első kötetét a Jore De'ah-ról.

1841 körül (5602) Nagykárolyba, apósához költözött. 1843 (5603) körül Mattersdorf rabbija lett, ezt a tisztséget apja töltötte be mintegy 40 évvel korábban. Ott jesivát alapított, és részt vett a közösségi és nemzeti ügyekben. Rendíthetetlenül kitartott apja útja mellett, aki elutasította a hagyományos ortodox judaizmus bármilyen reformját vagy megváltoztatását.

1855 körül (5616) a Pápai Zsidó Hitközség felajánlotta neki, hogy legyen városuk főrabbi, amit ő visszautasított. Ezt azzal indokolta, hogy ez a közösség eltávolította a zsinagógájuk közepéről

140 éve hunyt el Shimon Sofer osztrák ortodox főrabbi I. rész

a bimát, és a kábrán helyét úgy helyezte át, hogy egy magas színpadról nézzen szembe a gyülekezettel.

Ez szerinte a hagyományok elfogadhatatlan megváltoztatása volt, és ellentétes a **halachával**. Bár a közösség megígérte, hogy a hagyományoknak megfelelően áthelyezi a **bimát** és az **amudot**, **Shimon rabbi** továbbra is elutasította. **Sógorának** és nővérének, **Shlomo** és **Gitel Spitzer rabbinak** írt levelében kifejtette, hogy feleségével együtt azt tervezik, hogy **Jeruzsálembé**, **Izrael** földjére költöznek, és egy **ötéves szerződés** ezzel a közösséggel korlátozza őt ebben a tervében.

1857 körül (**5618**) a **Krakkói Zsidó Hitközség** felajánlotta **Sofer Sofer** számára a **főrabbi** pozícióját, amit **Sofer** komolyan vett, de egy ideig még gondolkodott rajta. **1859** (**5620**) körül **Sofer rabbi** elfogadta ezt a pozíciót, és **Krakkóba** költözött. Azok között, akik meggyőzték, hogy fogadja el ezt a tisztséget, volt **Chaim Halberstam rabbi**, a **Sanz-i Rebbe**. A **mattersdorfi főrabbi** pozícióját **uno-kaöccse**, **Shmuel Ehrenfeld rabbi** (**1835-1883**), a **Chassan Sofer** szerzője töltötte be. **1849** (**5610**) körül felajánlottak neki egy **főrabbi** állást **Jarmatban**, amit ismeretlen okból elutasított.

1851 (**5612**) körül a **nikolsbergi zsidó közösség** felkérte **Sofert**, hogy fogadja el a városuk **főrabbinátusi** állását. **Shimon rabbi** ismét visszautasította ezt az ajánlatot azzal az indokkal, hogy nem állhat a korábbi „**Tóra-óriások**” (mint például a **Mahara "I**, **Tosefes Jom Tov**, **rabbi Shmuel Shmelke Horowitz** és **rabbi Mordechai Benet**, akik ott **főrabbi**ként szolgáltak) pozíciójában.

Krakkó egy virágzó **ortodox zsidó közösség** otthona volt. A zsidó jelenlétet már a **12. században** feljegyezték. A **16. századtól** kezdve számos „**Tóra-óriás**” szolgált ott **főrabbi**ként, mint például a **Rem „a**, **Ba „ch**, **Tosfos Jom Tov** és a **Maginei Shlomo**. **Sofer rabbi** rabbisága idején a **krakkói zsidók** száma **15.000** és **20.000** között volt a **15 év feletti** felnőttek száma. Egy **1879**-ben írt levelében **Sofer** azt állítja, hogy csak **Krakkóban** több mint **80 minjánim** volt.

Ebben az időben a **Haszkala mozgalom** már hatással volt az **osztrák-magyar** birodalom általános **zsidó lakosságára**, sok **zsidó asszimilálódott** vagy **elutasította a judaizmus hagyományos ortodox megközelítését**. A zsidók szabadságot és jogokat élveztek a velük szimpatizáló **I. Ferenc József császár** uralma alatt. **Ferenc József 1869**-ben még **Jeruzsálembé** is ellátogatott, ahol az **ortodox zsidó közösség** és vezetői szívélyesen fogadták. Ő adományozta a **jeruzsálemi Tiferes Jiszáél zsinagóga kupoláját**. A **haszidok** és a **Sofer-dinasztia osztrák-magyar rabbijai** közös erőfeszítéseket tettek a hagyományos **ortodox judaizmus megerősítésére**, és mind **társadalmi**, mind **politikai szempontból elleneztek a reformot**.

A hagyományos **ortodox zsidók** számára nagy kihívást jelentett a **Shomer Israel Society**-vel, egy erős és befolyásos **reformcsoporttal** való szembenállás. A **Shomer Israel** támogatta a **zsidók asszimilációját** az általános lakossággal, és olyan jogszabályokra törekedett, amelyek a **jesivákat** filozófia és világi tanulmányok tanulására kényszerítették, amit az **ortodoxok határozottan elleneztek**. **1880**-ban **Shimon Sofer rabbi** héber-jiddis nyelvű hetilapot alapított **מחזיקי הדת** (**Machzikei Hadas** vagy **Maḥazike ha-Dat**; **Zeitung für das Wahre Orthodoxische Judentum**) néven, amelyet **Lembergben** adtak ki, hogy szembe szálljon a **Shomer Israel** által kiadott **Izraelit** bulvárlappal.

Folytatjuk...

RECEPT-TÁR

Mézes-narancsos bimuelosz

A mai napra egy igazán különleges szefárdi hanukai receptet hoztam, próbáljátok ki nem fogjátok megbánni.

Hozzávalók:

- 2 evőkanál növényi olaj, plusz a sütéshez
- 1 evőkanál szárított élesztő
- Másfél bögre (egy bögre itt 235 gramm) meleg víz
- 1 nagy narancs leve, és a gyümölcshús külön (kb 1/3 bögre)
- 1 teáskanál reszelt narancshéj
- ¾ teáskanál só
- 1 evőkanál és egy teáskanál cukor
- 1 bögre méz
- 3 és fél bögre liszt

Elkészítés:

Keverd össze a lisztet, egy evőkanál cukrot és a sót egy nagy tálban. Egy másik tálba tegyél fél bögre meleg vizet, élesztőt és cukrot, pihentesd 10 percig. Ezután add hozzá a lisztes keveréket, a maradék vizet, három evőkanál narancslevet, narancshéjat, 2 evőkanál olajat, és gyorsan, fél perc alatt keverd össze egy fakanállal.

Folytasd a gyúrást kézzel, adj hozzá egy kis lisztet, ha túl ragadós. Egy kiolajozott, letakart tálban pihentesd a tésztát egymásfél óráig.

Bőven tegyél olajat a serpenyőbe, és amikor már nagyon forró, diónyi adagokat formálj olajos kézzel a tésztából, és óvatosan dobd bele az olajba. Süsd 3-4 percig, amíg aranybarna lesz, majd papírtörőn csepegtesd le.

Egy kis lábosban melegítsd össze a mézet a maradék narancslével, és ezzel locsold meg a fánkokat.

EMBERBARÁT HETILAP NAGY FUVÁROS ZSINAGÓGA

REJTVÉNY, AGYTORNA (SÁBESZ UTÁNRA)

						KEMÉNY KERÁMIAI ANYAG	ROSKAD, DÖL	LABDÁT KAPURA IVEL	CÍMŰ, RÖVIDEN	KÖLTŐI MUTATÓ-SZÓ	GYAKORI PAPAGÁJ-NÉV	HASZONBÉR, NÉPIES SZÓVAL	A POÉN 1. RÉSZÉ
						A PARKOLÓ JELE KORMÁNYTAGI	HULL A VAKOLAT	ZSOLOZSMA TÉRKÉPTÁR	ÍRÓ (FERENC) MAGYAR TÁNC	VUK ANYJA SZALONNÁT FŐZ	DOMB ELEJEI BÁBJÁTEK RÉSZEI		
k	A POÉN 2. RÉSZÉ	SERLEGES EMELO-SZERKEZET	VENDÉG-MARASZ-TALÓ!	MÁSOLÁSBAN HIBÁT VÉT	BERLIN CENTRUMAI	MAUGLI FARKASA VÍZCSEPP!	LÁNGRA KAP INDIA FŐVÁROSA	VIDÉK ÉTELT SZERVÍROZ	KÖTŐSZÓ NEM-RÉGIBEN TÖRTÉNT	MONACO HATÁRAI TÉLI CSA-PADÉK			
BÚSÍT													
SOKÁIG NEM ROMLIK MEG						LÚGBAN ÁLLI BŐR-SZALAG							
NAGYON LÁTSZIK RAJTA					KISEBB DÉZSA ARRA PILLANT								
RÓMAI 55-ÖS			OXIDÁ-LÓDIK ÜGYVÉD A TUDÓJA										
EPÉT TERMELO SZERV				MOTOR-ÉS OLAJ-FAJTA FUTKOS				SZIBÉRIAI FOLYAM VAN JÖ-VEDELME					
LÁNGOS-SÜTÉS KELLEKE						NYARALÓ OLASZ AUTÓK JELZÉSE			KISEBB KATONAI EGYSEG ZUHANY				
A REVIZOR ÍRÓJA (NY-KOLAJ)						A MŰZSÁK CSÓKJA ÜNNEPI MŰSOR				AGYÓ, KEDVESI GURÍTÓS SPORTÁG			
SZÜR-SZÉLEKI			FORRA-DÁS AZ EGYIK VILÁGTÁJ			DIÓBÉLI ATTAK		GYAKOR-LÓTTASÁG SPORT-CSÓNÁK					
AZ ÓSZ VÉGEI		VÉKA ALAK-TALAN					SÁRGÁS-FEHÉR LÓSZÍN TESTNEDV			DIOPTRIA RÖVIDEN CSACSIT UTÁNZÓ			
EMBERI TÁPLÁLÉK					ZSOKÉ MELEG BUKÓSZÉL				KINEK A BIRTOKA? SZÉKEB-EGYHÁZ				
TASZÍT PERC, RÖVIDEN				FÜSZER-NÖVÉNY CSAK, A KÖZEPÉNI				TANULÓ, RÉGISEN ATOM-MAGI					
						BÚZÁT KASZÁLÓ AZ OXIGÉN VEGYJELE				IZOMBAN REJLIKI POND, RÖVIDEN			
SZAHARAI HOMOK HULLÁSA	S							GYŰ-MÖLCS-SALÁTA					

Ez a kiadvány Szent szövegek idézeteit és azok magyarázatait tartalmazza. Kérjük ne dobja ki!
TALMUD TORA Alapítvány számlaszáma: 11705008-20413002-0000000

EMBERBARÁT HETILAP NAGY FUVAROS ZSINAGÓGA

ב"ב

IMAI DŐK, GYERTAGYÚJTÁS, IDŐSEK KLUBJA ESEMÉNYEK

2023. Dec. 08. – 2023. Dec. 15.

DÁTUM	REGGEL	ESTE
08. péntek	07:00	15:30
09. szombat	8:00	15:30
10. vasárnap	8:00	16:00
11. hétfő	7:00	16:00
12. kedd	7:00	16:00
13. szerda	7:00	16:00
14. csütörtök	7:00	16:00
15. péntek	7:00	16:00

Gyertyagyújtás és Szombat kimenetele Budapesten

DÁTUM	ESTE	DÁTUM	ESTE
08. péntek	15:34	09. szombat	16:45
15. péntek	15:35	16. szombat	16:46

POÉN SAROK

A zsúfolt buszon hepciás kis öreglány beszél az ajtóban ácsorgó úrnak:
-Menjen már innen azzal a hordó hasával!
-Hö-hö. Hordó has... Csak látná a csapját angyalom! - hangzik a válasz.

Dr. Goldberger Tamás úr jelezte, hogy újra gyorsan terjed a Covid vírus. Mindenkinek javasolja a maszk használatát főleg beltérben. A vírusfertőzést leginkább úgy tudjuk elkerülni, ha többször kezet és arcot mosunk, és betartjuk az alapvető higiéniai előírásokat.

Mlechet máchásevet - Szó szerint: eltervezett, megfontolt, kreatív munka.

A szombati munkavégzést a Tóra csak abban az esetben tiltja, ha mlechet máchásevet, azaz szándékosan végzett, megfontolt és kreatív munka. A nem mlechet máchásevet jellegű munkát csak a rabbinikus előírások tiltják.

EMBERBARÁT IDŐSEK KLUBJA

„IDŐSEK KLUB” -ja, rendezvényeire várjuk kilélek tagjait. Várjuk tagjaink szíves megjelenését és ötleteiket, melyekkel segítik a klub működését. Következő klubrendezvényt december 13.-án, szerdán délelőtt 10:00 órától tartjuk a földszinti klubteremben.

Nagy Fuvaros utcai Templomkörzet Emberbarát Templomegylet

Budapest. 1084
Nagy Fuvaros utca 4.
Tel: 334 27 31
Email: nagyfuvaros@gmail.com
<https://www.facebook.com/Nagyfuvaros4>
Felelős kiadó: Streit Sándor
Szerkesztő: Streit Gábor